

ارسالی : عبدالرحیم شادان

زیستنامه مختصر عبدالکریم « شادان »
« قاضی القضاة جمهوری افغانستان »
یکی از درخشانترین چهره های
سیاسی - علمی و ادبی کشور ما

ای جامه دوز جامه من از کفن بساز
دادم به باد خاک وجودم در این چمن
ساقی بنوش باده عشرت به یاد من
من سوختم به شمع رخ یار بی وفا
سرتا به پا به خون دلم پُر ز خون شدم
نی تاب و نی توان بودم نی بکف عنان
بر ذروه یی تو گور من ای قبر کن بساز
بلبل به یاد من تو سر از نو چمن بساز
مطرب ز ساز خویش جهان را حزن بساز
پروانه همچو من تو بدین سوختن بساز
نقاش نقشی یار من از خون من بساز
یارب تو زود دور مرا زین وطن بساز

«شادان» برو به گور و مخور غصه فراق

بامرگ افتخار کن و خویشتن بساز

لیل ۱۱ حوت ۱۳۳۳

رفیق عبدالکریم شادان ولد غلام جیلانی به سال ۱۳۱۶ هجری شمسی در یک فامیل روشن فکر پا به عرصه وجود گذاشت.

بعد از ختم دوره بکلوریا در لیسه حبیبیه و پایان تحصیل شعبه علوم سیاسی پوهنحی حقوق و علوم سیاسی پوهنتون کابل در سال ۱۳۴۱ شامل خدمت مکلفیت عسکری گردید. بعداً از پوهنتون اکسفورد در رشته حکومت و انکشاف به سطح مافوق لیسانس فارغ گردیده همچنان از پوهنحی اداره عامه «دِنور» ایالات متحده امریکا در رشته اداره عامه با تأکیدات خاص بر اداره قضایی ، دیپلوم ماستری اخذ نموده است. برعلاوه برای مطالعات اختصاصی حقوق بشر در زمینه (چگونگی تدابیر برای حمایت اتباع در برابر عمال اداره) به کشورهای : ایران ، جاپان و یوگوسلاوی برای مدت چهار ماه مصروف بوده است.

دربرج حمل سال ۱۳۴۳ به حیث مامور در وزارت خارجه تعیین بست گردید و سپس بعد از کسب موافقت وزارت عدلیه در آنوزارت شامل وظیفه گردیده است.

اجرای امور از سال ۱۳۴۳ - ۱۳۷۱ :

- عضو مدیریت روابط بین المللی وزارت عدلیه (۱۳۴۳)
- مدیر روابط بین المللی وزارت عدلیه (۱۳۴۳)
- مدیر مامورین ستره قضایی تولنه (۱۳۴۵)
- مدیر مامورین ستره محکمه (۱۳۴۶)
- رییس ذاتیه ستره محکمه (۱۳۴۸)
- مشاور حقوقی ستره محکمه (۱۳۵۱)
- رییس محکمه اختصاصی پولیس (۱۳۵۲)
- رییس اختصاصی انقلابی (۱۳۵۹)
- رییس محکمه اختصاصی امنیت ملی (۱۳۶۷)

در زمان تصدی وظایف مشاوریت حقوقی و ریاست محکمه اختصاصی پولیس، سرپرستی ریاست تدقیق و مطالعات ستره محکمه ، ریاست امور وثایق و سرپرستی محکمه اطفال را

نیز به عهده داشته و به مسلک قضاء در سال ۱۳۵۱ منسلک شده است. به مدت ۲ سال به سمت نماینده ستره محکمه و کمیته مدافعین در وزارت عدلیه ایفای وظیفه کرده است.

کارهای آموزشی و حقوقی:

- استاد در مرکز ستاژ و مطالعات قضایی ستره محکمه.
- استاد مضمون حقوق اداری در انستیتوت علوم اجتماعی (پوهنچی کادر های دولتی) لکچر دهنده در کورسهای تربیوی - حقوقی در محکمه و مراجع دیگر.

سهم گیری در عرصه قانونگذاری:

- عضو دارلانشاء لویه جرگه سال ۱۳۴۳ (تصویب قانون اساسی).
- عضو کمیسیون تدقیق قانون جزا (۱۳۵۵).
- عضو تسوید و تدقیق اجراءات جزایی و تعدیلات آن (۱۳۵۵)
- عضو شورای انقلابی از تاریخ ۴-۱۱-۱۳۶۴ به بعد .
- عضو لویه جرگه سال ۱۳۶۶.
- عضو کمیسیون طرح مسوده قانون اساسی سال ۱۳۶۶.
- عضو کمیسیون تسوید طرح تعدیلات قانون اساسی (۱۳۶۶).
- عضو کمیسیونهای تسوید طرح یکعده قوانین و فرامین.

سهم گیری در سازمانهای اجتماعی:

- عضو کمیسیون تدارک کنفرانس مؤسس انجمن حقوقدانان (۱۳۶۴)
- عضو شورای مرکزی ، عضو هیأت ریسه و هیأت اجراییه و معاون انجمن حقوقدانان جمهوری افغانستان و همچنان در کنفرانس فوق العاده انجمن مرکزی حقوقدانان جمهوری افغانستان دو بار به سمت های فوق الذکر انتخاب شده است.
- معاون انجمن دوستی افغان - سویدن (۱۳۶۷-۱۳۶۹)

- رییس انجمن دوستی افغان - سوریه (۱۳۷۰)

ترجمه و نگارش:

برعلاوه زبان های مادری پشتو و دری به زبان انگلیسی و روسی نیز دسترسی داشت. یک جلد کتاب و یکعده مقالات و رسالات حقوقی و یکعده مقالات دیگر را از سال ۱۳۴۳ به بعد در مجلات و روزنامه ها به نشر رسانیده است. ترجمه یکعده از آثار یاد شده عبارت اند از:

- ترجمه کتاب قانون به نفع شماسه.
- ترجمه رساله در مورد تأمین صلح جهانی.
- ترجمه رساله ایمود زمین (کمیشنری پارلمانی دنمارک) منتشره مجله قضاء.
- ترجمه رساله سیستم قضایی جاپان منتشره مجله قضاء.
- ترجمه قانون ساختار محاکم جمهوری مردم بلغاریا منتشره مجله حقوق و زنده گی.

اشتراک در کنفرانسها و سمینارها:

- اشتراک در کنفرانس لایشا در مانیلا (۱۳۴۹).
- اشتراک در کنفرانس لایشا در جاگارتا (۱۳۵۲).
- اشتراک در کنفرانس وزرای عدلیه کشورهای سوسیالیستی در اولناتور.
- اشتراک در کنفرانس اتحادیه بین المللی حقوق دانان دموکرات در لیننگراد.
- اشتراک در چهل وسومین اجلاس حقوق بشر در ژنیو. همچنان به منظور ادامه تحصیل و مطالعات حقوقی در کنفرانس ها و دعوت های رسمی کشورهای ذیل اشتراک نموده است:

انگلستان ، ایالات متحده امریکا، اتحاد شوروی، جاپان، ایران، اندونیزیا ، اتحاد شوروی، جاپان، ایران، هند ، فلیپین ، یوگوسلاویا، سویدن، سویس، منگولیا، بلغاریا، آلمان دموکراتیک و بنگله دیش.

زنده یاد شادان قبل از به قدرت رسیده مجاهدین به یک سفر رسمی در مانیلا مصروف بود، بعد از ختم سفر زمانیکه دوباره به وطن عودت نمود ، هنوز یکی دو هفته را در منزلش سپری ننموده بود که بتاريخ لیل ۱۳/۱۲ ثور ۱۳۷۱ هجری شمسی مطابق ۳/۲-۱۹۹۲ افراد مسلح ملبس با یونیفورم نظامی به عقب درب منزلش رفته و با نشان دادن یادداشتی که تا امروز معلوم نشد که متن آن چه بود او را از منزلش با خود برده و به شهادت رسانده و جسدش را بیرحمانه در دشت خیرخانه پرتاب نموده بودند. که فردای آن شب پیدا شد.

بیبینید عدالت انسانها را؟

من باری برای برادر فقیدم در مورد متهمی که منسوب به یکی از دوستانم بود یاد آوری کردم تا اگر امکان موجود باشد با او کمک نماید. در جواب برایم گفت: « تو مطمئن باش که محکمه ما کسی را بی موجب محکوم به جزاء نمیسازد. اکثراً نظر ما این است با هموطنان کمک نماییم ، جرایمی که جزیی باشد خود ما آنرا مورد عفو قرار میدهیم، تنها سه مورد که عبارت از: جاسوسی ، افرادی که سلاح دارند و انسانها را میکشند (تروریست) ، اشخاصیکه موؤسسات دولتی و عام المنفعه را تخریب و یا منفجر میسازند، معاف نمی گردند و حکم اعدام آنها از صلاحیت ریاست جمهوری است. به رفیقت بگو که دوستش معاف میشود ، در صورتیکه شامل این سه مورد نباشد.» و علاوه نمود: «که هرگاه من رییس این محکمه نمی بودم در طول مدت شش سال که یکتعداد مجرمین محکوم به اعدام و تعدادی هم به حبس های دراز مدت و کوتاه مدت محکوم شده اند، شاید این رقم به هزارها نفر میرسید.»

زنده یاد شادان قسی القلب نبود ، او شخص رحیم و مهربان بود، همیشه در پی آن بود که مجرمین را یاری رساند. اما متأسفانه بعد از به قدرت رسیدن مجاهدین به شکل ناجوانمردانه (که خصلت افغانها نیست) او را به شهادت رساندند.

زنده یاد شادان بعد از آنکه به سمت قاضی القضاة جمهوری افغانستان تقرر حاصل نمود، ۱۷ مورد در رابطه به متهمین محکوم به اعدام به دولت پیشنهاد کرد. که این پیشنهادش

مورد قبول دولت قرار گرفت، و تنها سه مورد که در بالا از آن ذکر شد به حال خود باقیماند. شادان متأهل بود و یک دختر دارد.

مکافات:

نشان افتخار، نشان درفش سرخ، نشان دوستی خلقها، نشان افتخار (پیشنهاد انجمن حقوقدانان)، نشان مطلاع انجمن حقوقدانان جمهوری بلغاریا و چهار مدال جمهوری افغانستان.

زنده یاد شادان به ادبیات زیاد علاقه داشت و اشعار زیادی از خود به جا گذاشته است.

یادداشت:

به اساس تقاضای محترم حبیب حارث خاطره ها و معلومات لازم درباره رفیق عبدالکریم شادان را محترم **عبدالرحیم شادان** به ما ارسال داشته اند.

از همه رفقا، همکاران، همزمان، دوستان، اعضای فامیل و سایر هموطنان و کسانی که از هر نقطه نظر با رفیق عبدالکریم شادان آشنایی، شناخت و خاطره یی از آن دارند، تقاضا میگردد تا به منظور ارایه مفصلتر معلومات و شناخت بهتر و بیشتر از رفیق شهید یاد داشتهها، نامه ها، خاطره ها و پیامهای شان را به ما بفرستند.

www.ayenda.org